

ANAYASA MAHKEMESİNDEN FORD KARARI

Anayasa Mahkemesi'nin ("AYM") 2019/40991 Başvuru Numaralı ve 23 Mart 2023 tarihli kararı ("Karar") 20 Haziran 2023 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı.

Başvurucu Ford Otomotiv Sanayi Anonim Şirketi ("Ford"), işyerinde incelemenin kanuna aykırı olması nedeniyle konut dokunulmazlığı hakkının, rekabeti kısıtlayıcı davranışlarda bulunduğu gerekçesi ile idari para cezası uygulanması nedeniyle mülkiyet hakkının, cezanın miktarının tayininde diğer müteşebbislerin ihracat ciroları dikkate alınmadığı halde başvuru sahibinin ihracat cirolarının da hesaba katılması nedeniyle, mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak ayrımcılık yasağının, aynı fiilin ikinci kez soruşturulması nedeniyle yeniden yargılanmama ve cezalandırılmama ilkesinin, yargılamanın uzun sürmesi nedeniyle makul sürede yargılanma hakkının, yargılama devam ederken yürürlüğe giren kanunla karar düzeltme aşamasının kaldırılması nedeniyle de mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine ilişkin olarak AYM'ye bireysel başvuruda bulunmuştur.

AYM Karar'da aşağıdaki tespitlerde bulunmuştur:

1. Konut dokunulmazlığının ihlal edildiğine ilişkin iddialar bakımından; Rekabet Kurumu ("Kurum") tarafından işyerlerinde yapılan incelemenin konut dokunulmazlığını ihlal ettiği ve yerinde inceleme yetkisi kullanılırken hâkim kararına ihtiyaç duyulduğuna hükmetti.

AYM, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8 inci maddesi kapsamında konut kavramının şirketlerin yönetim ofislerini, şubeleri ile diğer işyerlerini de kapsayacak şekilde yorumlanabileceğini belirtmiştir. AYM Karar'da, Rekabet Kurulu'nun Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ("Kanun") 15 inci maddesinden dayanağını alan yerinde inceleme yetkisinin ilgililere hâkim kararı olmaksızın konut sayılan alanlara girebilme yetkisi tanıdığını ve söz konusu durumun Anayasa'nın 21 inci maddesinde tanımlanan konut dokunulmazlığı güvencesine aykırılık teşkil ettiğini değerlendirmiştir.

AYM ayrıca, benzeri yeni ihlallerin önüne geçilebilmesi için ihlale yol açan kanun hükmünün gözden geçirilmesi gerektiğini, bu çerçevede anayasal ilkeler dikkate alınarak düzenleme yapılması benzeri ihlallerin önüne geçilmesi bakımından kararın bir örneğinin bilgi ve takdiri için yasama organına gönderilmesi gerektiğini belirtmiştir.

2. **Mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddialar bakımından**, uygulanan para cezası bakımından mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin başvurucuya aşırı külfet yüklediği ve cezanın kamu yararı ile bireysel yarar arasında olması gereken adil dengeyi bozmadığı kanaatine varmış ve buradan hareketle Anayasa'nın 35 inci maddesi ile güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edilmediği sonucuna varmıştır.

3. **Ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine ilişkin iddialar bakımından**, diğer müteşebbislerden farklı olarak ihracat geliri de bulunan başvurucuya uygulanan cezanın matrahında ihracat gelirlerinin de yer almasının farklı muamele oluşturmadığı sonucuna ulaşılmış ve bu durumda mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak ayrımcılık yasağına yönelik bir ihlalin bulunmadığının açık olduğu değerlendirilmiştir.

4. **Yeniden yargılanmama ve cezalandırılmama ilkesinin ihlal edildiğine ilişkin iddialar bakımından**, özel tüketim vergisi indiriminden sonraki dönemin yeniden soruşturmaya konu edilmesinin aynı fiil nedeniyle yeniden yargılanmama ve cezalandırılmama ilkesinin istisnalarından olan *yeni delil bulunması* sebebine dayandığı belirtilmiş ve Anayasa'nın 36 ncı maddesinde güvence altına alınan aynı fiil nedeniyle yeniden yargılanmama ve cezalandırılmama ilkesinin ihlal edilmediğine karar verilmiştir.

5. **Adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddialar bakımından**, ceza yargılamasının süresinin makul olup olmadığı değerlendirilirken yargılamanın karmaşıklığı ve kaç dereceli olduğu, tarafların ve ilgili makamların yargılama sürecindeki tutumu ve başvurunun yargılamanın süratle sonuçlandırılmasındaki menfaatinin niteliği gibi hususların dikkate alınacağı belirtilmiş; AYM'nin benzer başvurularda verdiği kararlar dikkate alındığında somut olayda başvuru hakkında ikinci ön araştırma sürecinin başlatıldığı 24 Haziran 2009 tarihi ile idari yargı sürecinin kesinleştiği 20 Mayıs 2019 tarihi arasında geçen 9 yıl 10 ay 26 günlük sürenin makul olmadığı sonucuna varılmıştır.

Karar'ın tam metnine ulaşmak için lütfen [buraya](#) tıklayınız.

Mavi & Karadağ Hukuk Bürosu